

ՕՐԱՍՏԱԲԻՐ

20 փր.

20 փր.

Ե՝ ՏԱՐԻ 1291 ԳԱՐԵՄ 161 ՍԵՃԷՐ 29

ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 4 ԱՊՐԻԼ 1874

Ն՝ Տ՝ ԱՊՐԻԼ 16 ԹԻԻ 1203

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մինչդեռ ուրիշ ազգեր վարչական նորանոր բարեկարգութեամբ և ընկերական մեծամեծ ձեռնարկութեամբ կանցընեն իրենց օրերն ու ժամերն՝ մեք հոս ոչ միայն ուր որ էինք հոն անշարժ կեցած ենք՝ այլ ուխտեալ խորակի մը թելադրութեամբ ետեա կերթանք, նա մանաւանդ անանկ խնդիրներով կրողները՝ զորս ուրիշ ազգաց քննադատական ատեններ հանելու կամաքէ մարդ :

Այս կարգէն է վերջերս Եռուսեփեան և Իրէկէան և այդ կուսակցութիւնը կազմող էֆէնտիներու յարուցած Եկեղեցական Համագումար ժողովոյ իրաւասութեան խնդիրը որոց բերան եղած է Մասիս հաւանականաբար Խորմեանի աշակերտ Գարեգին վարդապետի «Հայ երէց» ստորագրութեամբ յօդուածներն հրատարակելով :

Աս նք կրեն ու կը պնդեն թէ՛ Եկեղեցական Համագումար ժողովը Երեսօրթական ժողովին է պատասխանատու :

Ենթադրենք թէ պատասխանատու է և կամ ենթադրենք թէ պատասխանատու չէ, ինչ կայ այս պէն ու չէն խնդիր ընելու, բաց ասկից՝ որն է այն ատեններ որ այս էն ու չէն որոշելու ձեռնհաս է. եթէ Երեսօրթական ժողովը լսեա՝ խնդիրը արդէն անոր վրայ ըլլալով՝ նա չունի այդ իշխանութիւնը տակաւին մինչև որ իրմէ վեր հեղինակութիւն մը այդ ժողովին համար չը վճռէ թէ՛ սա համարառուն է համագումարին, ճիշդ այսպէս չունի նաև այդ վճիռը տալու իշխանութիւն նաև Համագումարը, վասն զի խնդիրը իր վրայ է :

Արդ ասանկ փափուկ խնդիր մը յուզելէն ինչ կեղծ, քանի որ վճռատու ատեն չունի. և այդպիսի յուզում մը արդարացնելու գործ չկայ հրապարակին վրայ :

Թերևս ըսուի թէ՛ վճռատուն ազգն է, շատ աղէկ մեք ալ կըսենք թէ՛ ազգն է. սակայն ասանկ վերացական կերպով չըլլա մընար գործը, և ուր որոշ ատեն ալ տեք է ցուցնել, որ ժողովական ըլլայ, ուր վճռարանութիւն ըլլայ և ուր քուէարկութիւն ըլլայ ու խնդիրը որոշուի :

Ասանկ ատեն մը չը կայ և ազգ վերացական բառը ատանկ ատենին մը գոյութիւնը չէ :

Զուտ կրօնական գործոց մէջ Եկեղեցական Համագումար ժողովը զազգը կը ներկայացնէ. իսկ ազգային գործոց մէջ ազգը ներկայացնող ժողովը է Երեսօրթականը, այս է Սահմանադրութեան տրամադրութիւնը, այս է ազգին ընդունածն ու զիտցածը. հետեւաբար խնդիր անգամ պէտք չէ ըլլալ և չը կրնար ըլլալ այս երկու ժողովոց իրարու պատասխանատուութիւնը, զի երկուքն ալ ազգը կը ներկայացնեն, երկուքն ալ իրենց յատուկ գործն ունին իրենց յատուկ սահմանն ունին :

Այս երկուքին համար ալ մէկ մէկ գործնական օրինակ տանք :

Ազգային վարչութեան ժողովներն ընտրել և անկէց համար առնել Երեսօրթական ժողովին գործն է. երբ Համագումարն եղն Կրօնական ժողովին համարն ես պիտի առնեմ, ըսէ և Կրօնական ժողովը ալ եղն ճես անոր (համագումարին) համարատու եմ. ըսելու ըլլայ՝ այդ ժողովը կընայ պաշտօնէ Երեսօրթական ժողովոյն քուէովը՝ զոր կը յարգէ ազգն ու տէրութիւնը. եթէ Համագումար ժողովը ատոր հակառակ որոշում մը ընելով՝ այդպիսի մէկ Կրօնական ժողով մը պաշտօնի վրայ պահել ուզէ՝ Համագումարին այդ որոշումը մէկ ըստակ անգամ շարժեր ոչ ազգին և ոչ տէրութեան առաջը :

Գանք Համագումարին :

Երբ Կրօնական ժողովը տեսած ըլլայ զուտ կրօնական գործ մը և սա խոր այս գործին համար ինքզինքը Երեսօրթական ժողովին համարատու ըմբռնելով Համագումար ժողովոյ հեղինակութեան գէժ ըմբռնտանայ, ու ատոր համար Համագումար ժողովը գումարուելով Կրօնական ժողովոյն անվտանգութեան քուէ տայ, պէտք է Կրօնական ժողովը կընայ պաշտօնէ. իսկ եթէ այսպիսի պարագայի մը մէջ Երեսօրթական ժողովը գումարուելով այդպիսի մէկ Կրօնական ժողով մը պաշտօնի վրայ պահել ուզէ, ինչպէս վերն ըսինք՝ նոյնպէս և հոս կըսենք թէ՛ Երեսօրթական ժողովոյն այսպիսի պարագայի մը մէջ ըրած այդ որոշումն մէկ ստակ անգամ շարժեր ոչ ազգին և ոչ տէրութեան առջը, քանի որ զուտ կրօնական խնդրոց մը համար Համագումար ժողովը գումարուելով է այդ կրօնական ժողովը իր քուէովը :

Ահա այսպէս այս երկու ժողովներն իրենց յատուկ ձեռնհասութիւնն ու հեղինակութիւնն ունին իրարմէ անկախ, զոր կը յարգէ ազգն ու տէրութիւնը և չը նե-

րեր երբէք որ իրենց ձեռնհասութեան և հեղինակութեան սահմանն անցնին, ոտնակոխ ընելով այն ամեն որոշում՝ որ այդ հեղինակութեան սահմանն անցնելուն հետեւանքն է :

1874 Մարտ 30 Իզմիր

Խորագիր

Որովհետեւ սկիզբէն ի վեր չգաղթեցաք Իզմիրցւոց բարոյական կենաց վերաբերեալ իրաւունքները հրատարակել, և ճշմարտութիւնը երևան հանելէ որչափ որ խոհեմութիւնը կը ներէր, մենք ալ նոյն փտահալութիւնը ձեզի համար ունենալով՝ կը փութամք հետեւեալ հրապարակային ազգը առ ձեր ազգասիրութիւն ուղղել. խնդրելով որ բարեհաճէք ձեր վեհ թերթին մէջ սա ևս զետեղել :

Փանի մը ժամանակէ ի վեր յայտնի է թէ մենք քանիցս առ Պատրիարքարան նախախնդրեալ և հեռագիրներ զրկելով՝ և ոչ մէկուն պատասխանը օրինաւորապէս ընդունեցինք, այս պատճառաւ յուսահատութիւնը տիրեց մեր սրտերու վրայ, և բարոյական աշխարհին դժխոյն ալ հարկադրեց ըզմեզ այսուհետեւ Պատրիարքարանի հետ փոխանակ սուսնձնակի խօսելու՝ հրապարակաւ խօսիլ, որպէս զի բոլոր աշխարհ խառնայ, և ապագային մէջ ազգայինք և չազգայինք զմեզ մեղադրելու խիղճ ընեն :

Արդ, վեց տմիսէ ի վեր մեր ազգային գործերը երեսի վրայ լքեալ մնացած է, ինչ ջանք որ ըրինք, ինչ փոյթ որ տարինք կանոնաւորութեան վերածել, անհնարին եղաւ, և որովհետեւ ահաւասիկ Քաղաքական ժողովոյն պայմանեալ ժամանակն ալ լրանալու վրայ է, և Պատրիարքարանն ալ Երեսօրթականի համար երկդիմի կամ հակադիմ ընթացք մը բռնելով, չուզէր զրկել Իզմիր, և որովհետեւ մեր վերջին հեռագրին իր պատասխան տեղոյս Բարձր. Համալի փաշային տրդարասիրութեան յանձնած է մեր դատը տեսնելու, մենք Իզմիրցիքս ալ շատ տարինք ի վեր Բարձր. Համալի փաշային իրաւասիրութիւնը արդարասիրութիւնը և մաքուր խղճի տէր ըլլալը ճանչած և բերանէ բերան դուրստենք յեղյեղելու ամէն օր չենք դադրիր, այս պատճառաւ սրտովին և հոգեկին վտանգ և յուսալից ենք որ Նորին Ասեմութիւնը մեր իրաւունքները արդարապէս կը քննէ, և տեղը կը բերէ, և զմեզ Իզմիրի և գրեթէ բոլոր աշխարհի առջև բարոյապէս վերստին կը կենդանացնէ : Իսկ եթէ Բարձր. Ալին լքուի կեդր. վար-

չունենալով ստատուսը մենք ալ քիչ օրէն Գաղ. Ժողովին անունը պիտի օրհնենք Ազգայնոց մէջէն, և բոլոր արհեստաւորաց և վաճառականաց հաճութեամբ և առանց քուէի Մասնաժողով մը պիտի կազմենք. և մենք զմեզ առ ժամ ինքնօրինաբար կառավարելու ենք, այնպիսի տրամադրութեամբ և այնպիսի անդրդուելի համակամութեամբ որ ամէն խոչ և խռով կարող չ'ըլլայ զմեզ սասանել. մինչև որ Ազգ. վարչութիւնը մեր իրաւունքը տեղը բերէ. մինչև որ մեր բարոյագէտ մեռելութիւնը բոլոր ազգերու առջև վերականգնուի. և Երեսնանը իզմիր զրկելու բարեհաճի. և այս ևս քիչ ժամանակի համար առ խոհմութեան համբերելով, և ապա բոլոր ազգայնոց համակամ ստորագրութեամբ վերջին բողոք մը հրատարակել բոլոր Ազգային օրագիրներու մէջ ընդդէմ Անդրեանի վարչութեան բռնած երկդիմի կամ հակակիր ընթացքին համար և հոսկ յետոյ պատգամել այնպիսի ազգերագրեր՝ որոնց մէջ պարունակուին իդմիրցոց իրաւանց վերաբերեալ բոլոր պարագաները և մատուցանել ուր որ կամ առ որ անկէ. և այսպէս մեր բարոյական կենաց ճակատէն սրբել այն արատը, այն մահաբոյր քրտինքը, որ զրոյմեց վէսութեան, կողմնակալութեան և պատուաւորութեան սե հոգին. և կամ զմեզ և մեր ազգայն սերունդները զարեւով անպատիւ, արհամարհել և բարոյագէտ մեռել վիճակի մէջ կաշկանդել ձգել:

Ահա Աւագ օրեր, հանդիսաւոր օրեր. Զատիկ, ուր իզմիրցիք սովորած էինք մեր կրօնական գլուխով չքեզ և վառաւոր հանգէտներ վայելել. հոգեւոր քարոզներ լսել, և ինչ այն ամենէն զուրկ՝ սղալից օրեր անցնելու դատապարտուած ենք հօր մը զաւակներուն պէս, որոնք իրենց ծնողին մեռելութեամբ պէս, որոնք իրենց ծնողին մեռելութեամբ սրբ մնացած՝ սիրտով և մարմնով սեւապղծութեամբ և սգակիր կը հեծեն դառնապէս:

Պետրոս Զիշեքճեան Մարտիրոս Քրիստոսեան
Յակոբ Մաթիեան Բամպուքճու օղլու
Զիշեկիր Սերգիս վարդապետ Գլուխ

ՀԵՌԱՅՈՒՄԱԼՈՒԻՐՔ

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիք 14 ապրիլ

Պաշտօնէից մէջ անհամաձայնութիւն մը կայ, միապետականաց խորուսմն ըլլալով ատոր շարժառիթը:

Արդարութեան պաշտօնէին վերջին շրջաբերականը, որով եօթնամեայ իշխանութեան դէմ խօսող լրագիրները պատժել կատարուար, առ հասարակ մեղադրանաց ենթակայ եղած է:

Պայծ 14 ապրիլ

Փարլսեանց և Սէրրանո մարաշխտին մէջ բացուած բանակցութիւնքը յաջող վարձան մը չը կրնալով ունենալ, նորէն պատերազմաւոր պիտի սկսին:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլին 14 ապրիլ

Խորհրդարանին մէջ զինուորական օրինաց վիճարանութիւնը այսօր նորէն շարունակուի:

Նակել սկսուելով, երկու պաշտօնէից, Մօլթէ մարաշխտին և Վոյկ-Վէց զօրավետին տոնախօսութիւններէն յետոյ, 146 ի դէմ 224 քուէով Պ. Պէյնիսէնի առաջարկութիւնն ընդունուեցաւ, որն որ կառավարութեան հաւանութիւնն ալ ստացած ըլլալով, խաղաղութեան ժամանակ պատրաստ դրաց որոշեալ թիւը մինակ եօթը տարուան համար եղած որոշում մը պիտի համարուի:

ԱՒՍՏՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիեննա 14 ապրիլ

Գնոց վրայ թեթեւ անկում մը յառաջ եկաւ, որն որ Պօրոպին մէջ երեւան ելած արուստական զարծարանի մը անանկացած ըլլալու լրոյն կը վերլնծայուի:

ՆԵՐՔԻՆ

Երեսուցէմէն սեղոյս Յոյն լրագրի մը հառած (Ք. Տ) ապրիլ 10 թուականաւ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Նախօրը օրը Յօրդանանէն դարձող կաթիլի ուխտաւորներ, հետեւին ալ Լատին քահանայներ զանուելով, դրօշակ երով և հրապարակաւ զօթեմբ Բէթլէհէմի տաճարին երկաթեայ դռէն ներս մտնել ուղած տառնին իշխանութեան կողմէն արգելք տալով, զաղթիչներուն և Բէթլէհէմի միւսերին վրայ կը յարձակին: Այս կէտին մանրամասն պարագայները անձանոթ են դեռ:

— Իտալական իստ մը անցեալ օր Վոսբորն վեր ելած ատեն Սե ծով երթալով վարնայէն եկող ջորեն բեռնած Օսմանեան իստ մը զարնուեալ, զայն բաւական տեղ բռնելն յետոյ կ'ընկղմէ:

— Յաւօք կիմանալով թէ հանրածանօթ Պ. Հանսօն երեւելի վաճառականը երէկ առաւօտ Գանտիլի մէջ 70 տարեկան հասակին մէջ վախճանել է:

Վախճանեալը մեր ազգային հաստատութեանց շինութիւններուն շատին և աղքատաց զրեթէ շարունակ զրամական նըպաստներ և օգնութիւն մատուցած ըլլալով, ազգայնոց շատին երախտագիտութեանը արժանի յիշատակ մը կը թողու:

— Անցեալները անձանօթ բայց վարպետորդի մարդուն մէկը Բերայի դատարանին նախկին նախագահ Բայիք Էֆէնտի տունը երթալով Բերայ Նշան թաշը, նորա մէկ բարեկամին սպասարը ըլլալ կը կեղծէ ինքզինքը, և իր թէ իւր տէրօք սպասելու պատրուակաւ, որ նոյն տունը պիտի գայ եղբոր այցելութիւն մը տալու, սպասարաց մօտը սենեակին մէջ կը նստի և հազիւ թէ առանձինն կը մնայ՝ թէ՛ նոյն սենեակին մէջէն և թէ կանառոցէն խել մը թանկագին նիւթեր զօղնալով կը մեկնի և ցարդ չը գտնուի:

— Եգիպտոսէն եկած նամակներէն այնպէս կը հասցուի թէ Սիւվէյի ջրանցքէն անցնող նաւաց պարունակութեանը սակագինը որոշելու համար մայրաքաղաքս կազմուած խառն յանձնաժողովոյ տուած որոշմանը վրայ, որը Պ. Լէսկոսի բռնի ընդունել տալ կ'ուզուին, Զրանցքի ընկերութիւնն ալ միտք ունի եղբոր այդ կողմէն շարունակութեան դիւրութեան համար

վառ պահած փարոսներն մարել և նաւագլուխութեան ծառայութիւնն ալ, այսինքն անցնող նաւերուն իբրեւ Գըլափօլի կողմէն նաւապետներ յատկացնելը բոլորովին դադարեցնել:

— Կալուածական պայմանագրոց (քօնթրաթ) նոր օրէնք մը պատրաստել է Պետական խորհուրդը, որն որ մօտ օրէն կայսեր վաւերացումը պիտի ընդունի: Յիշեալ նոր օրէնքին մէկ յօդուածն այնպէս կը տրամադրէ թէ վարձու տրուած կալուածք թէ՛ ուրիշ ծախուի և կամ թէ տէրը վախճանի, միշտ պայմանագիրն իւր զօրութիւնը պիտի պահէ:

Աւստրիայ կառավարութեան Քրէտի Լօղ ըստած Արժէթից 74 Ապրիլ 1 ին վիեննա քաղաքը կատարուած վիճակահանութենէն ելնող 14 Սերինքն են,

192, 319, 466, 1022, 1044, 1356, 2410, 2494, 2496, 2642, 2806, 3216, 3531, 3919:

Սերի	Թիւ	Պրէկ.	Սերի	Թիւ	Պրէկ.
192	25	Յիւ 400	1356	63	Յիւ 400
	83	"		68	"
319	29	"		81	40 000
	30	"	2410	15	1 500
	32	5000		16	400
	36	400		47	"
466	7	1000		71	"
	21	400		72	"
	30	"		98	"
	69	"	2494	53	"
	80	"		74	"
1022	11	"	2496	2	"
	24	"		88	"
	30	"	2632	6	"
	33	"		43	"
	50	5000		47	1500
	59	20000	2806	42	1000
1044	59	400		45	400
	69	"	3216	23	"
	78	"		47	"
	100	1000		60	2000
1356	6	1000	3531	35	400
	20	400		59	200 000
	48	"	3919	94	400
	51	1000		98	"

Վերջիշեալ Սերինքնուն մնացեալ 1550 թիւերն ալ իրենց 195 տական Ֆիօրինի գլուխով շարքը պիտի ստանան յառաջիկայ հոկտ. 1 էն սկսեալ:

Բերայի Արեւելեան Թատրոնը յառաջիկայ Ապրիլ 7 կիրակի զիշեր Շիլլերի հօշակաւոր գործն եղած ԱԻԱԶԱԿԻ անուն ընտիր թատերգութեան, որն որ Պօլսոյ թատերաբեմի վրայ ցարդ երբէք ելած չէ, ներկայացումը պիտի տայ, աշակցութեամբ Պ. Ամբրիկեան թիֆլիցցի անուանի դերասանին, որ այժմ հօս կը գտնուի, և որ յիշեալ Թատրոնի Հայ Գերատանական խմբին ընկերակցելով, հետզհետէ մէկ քանի ընտիր և չը տեսնուած նոր թատերգութիւններ ներկայացնել կը խոստանայ:

Սոյն արուեստագէտին Ռուսական թերթերէն յանչափս գովաբանուած

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

այս մասին ունեցած կատարելու յաջողակութիւնը այժմէն յոյս կուտայ որ իւր ներկայացումներն ալ թատերասէր հասարակութեան կողմանէ քաջալերւելով պիտի պատուին :

ԵՐԱՅՍՏԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Անուանին Մէնչըքով (1) շատ պատե-րապէսներու մէջ մտած՝ և իւր արիւնը մեծին Պետրոսի կենաց վրայ դրած էր :

Այս իշխանը շատ մը լաւ յատկութիւններ ունենալուն հետ՝ մեծ պակասութիւններ ալ ունէր , չափազանց հպարտ և ընչա-սէր էր , որով 'ի պէտս հասարակաց գործածելի մեծամեծ գումարներ խորած էր : Կայսեր Աստուծոյ կամ Աթաբէրի քաղաքին վրայ դրացած ատեն , ինքն ալ հետն էր , ճանաչան խնայաւ որ կայսեր անհնջն ինկած են իւր գողութիւնքն ու խորագիտութիւնք : և ինքնին մոկարեցէ՛ որ կայսեր աչքէն ինկած է , և հետեւորար ամեն պատուէ և իշխանութենէ ինչալով՝ անարգանայ և թշուառութեան պիտի մատնուի : Այս խորհրդածութիւնները և Սիպերոյ առնապաններուն և երկար աքսորանաց և իւր գլուխը կարող կացնին վրայ ունեցած մը տածութիւններն այնպէս խռովեցին իշխանին երեւակայութիւնը որ արիւնը բորբոքե-լով և գլուխն ելնելով սատարիկ ջերմի մը բռնուեցաւ :

Աղբիւրի խորհիւ մը գնաց , ուր երեք շաբաթ ամբողջ անկողին ինկաւ : Վերջապէս քիչ մ'սթ ափեցաւ , և սլառկած սենեկին չորս կողմի նայելով տեսաւ որ իրմէ , զատ միայն մէկ մարդ մը կայ հոն որ զինքը կը խնամէր և միտքորական խօսքեր կը պրտէր :

Այս միտքորակութեան ձայնը մեծին Պետրոսի ձայնն էր :

Այսպիսի անտկունքի պատահում մը հիւանդ իշխանին կենդանութիւն և գորու-թիւն տուաւ , սիրաւ սքեքրէն արատաւա հեղեղներ լջնալ , փութացաւ միապետին ոտքն ինչալ բայց նա զինքը վերցուց . — Կ'ը Ստաւաւած , աղաղակեց իշխանը , Տէր իմ , դուք էք : — Այո , երեք շաբաթ է 'ի վեր անկողնոյդ քովէն հեռացած չեմ . . . : — Ի՞նչպէս , տակաւին կը սիրէ՞ք զիս , ներեցի՞ք ինծի , դեռ չը վճռեցի՞ք ինծի պէս յանցաւորի մը դիմատուրիւնը : — Թշուառակա՛ն ըսաւ մեծն Պետրոս , զինքը գրկե-լով , կարելի բա՛ն է որ կենդան աղատելը մոռնամ : —

Յիրաւի վեհանձն հողւոյ մը ամենէն բարձր առաքինութիւնը՝ Երախտագիտու-թիւնն է :

ՅՈՅՍ

(1) Աշէրտանդը Մէնչըքով Մոսկուայի մէջ պալատին առջև պղակաւնորագործ մը էր : Իւր եռանդնաւ բարուք և տուած պա-տասխաններուն ճշգրտութեամբը Պետրոս կայսեր սիրելի ըլլալով՝ կայսրը իւր ամենատի-րեւի բարեկամաց մէկուն յանձնեց որ Մենչըքովի յառաջագիւծութեան հոգ տանի : Քիչ ժամանակի մէջ շատ յառաջ գնաց ուսման և գործերու մէջ : Պետրոս զինքը իշխանի կարգը բարձրացուց , ու մինչև ցմահ իրեն սիրելին ըրաւ :

Վերջին և նախորդ շաբաթները առեւտրական հրապարակը գրեթէ անգործ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր , իւրարու յաջորդող Լատին Հայ և Յոյն Զատկական Տօներուն պատճառաւ : Գլխաւոր վաճառատունները շարունակ երկու օր դոյց մնալով ոչ ոք կը հոգար առուտուրը , և եղածն ալ աննշան բան մ'էր :

Սակայն գործոց այս հանգարտու-թեանը հակառակ՝ հրապարակին կացու-թիւնը խիստ աղէկ է : Թէպէտ ստոյգ կերպով չը կրնար ըսուիլ որ գործերն մօտ ատենէն պէտք եղածին պէս պիտի բացուին , այսու ամենայնիւ սա անտարակուսելի է թէ գարնան եղանակը , որուն մէջ կը գտնուիմք , անցած ձմ-րան եղանակէն շատ աւելի գործերու շարժում մը կը խոստանայ այժմ , ուր ոչ օգերու գէշութիւն և ոչ ալ ձմրան յատուկ ու գործերը կասեցնող հազար և մէկ արգելքներ կը կենան :

Ստոյգմէ ոչ նուազ պիտի նպաստէ նաև նոր ճանքաներ բանալու ու փո-խադրութեան միջոցներ հաստատելու համար կառավարութեան ցոյց տուած բարի տրամադրութիւնքը , որոնք երկ-րին թէ արուեստական և թէ վաճառա-կանական կացութիւնը բարւոքելու ու բարդաւաճելու կը ծառայեն : Վերջապէս գործառնութեանց ընթացիկ մասին հետզհետէ նոր շաւիղ մը մտնելու վրայ կը գտնուինք , որ հինէն բոլորովին սկսած է տարբերիլ , և որոյ նախորդէն ունեցած տարբերութիւնը առայժմ՝ թէպէտ այնքան զգալի չը կրնար ըլլալ փոփոխութիւնը յամրաքայլ ըլլալուն հա-մար , սակայն այս ընթացքով մօտ տա-րիէն պիտի տեսնուի անշուշտ մայրա-քաղաքիս առեւտրական գործոց վիճա-կին , ընդհանուր տեսութեամբ և հաւա-քաբար նկատելով , քառորդ դար յա-ռաջ գտնուած վիճակէն ու ընթացքէն ունեցած մեծ տարբերութիւնը : Սա-կայն ինչ որ ալ ըլլայ , յոյս կայ թէ ա-պագայ վիճակը նախորդէն յաջող պիտի ըլլայ :

Ինչպէս որ վերն ըսինք , վերջին շաբաթուս տօներու յաճախութեանց պատճառաւ , տեղական սպտաման պի-տոյքէն աւելի գործ եղած չը կայ :

ՄԱՆԻՖԵՍՏԱՐԱՆ ըսուած վաճառք-ներուն վրայ գրեթէ բնաւ գործ մը չ'եղաւ , Հայ և Յոյն գլխաւոր գործ ը-նող վաճառականներն դոյց ըլլալով :

Խանութպաններն ալ միեւնոյն հան-գարտութիւնը ունէին , այնպէս որ վերջին շաբաթուս Պօլոյ շուկայէն անց-նող մէկը անապատացեալ կը տեսնէր զայն :

Սոյն վաճառաց գներն փոփոխու-թիւն մը չը կրելով , իրենց առջի գը-նուած գներուն վրայ կը մնան :

ԱՐՏԱՔԻՆ բերքերէն առատ շա-քարի և բաւական ալ խաֆէի պատ-րաստ վաճառք կը գտնուի : Խաֆէին

գինը վերջին շաբաթուն նորէն անկում մ'ալ ունեցաւ : Բիօյի առաջին տեսակը 1650—1700 դշ . 100 հոխան , երկրորդ տեսակը 1500 դշ : Շաքարին գիններն ալ փոքր 'ի շատէ ինկան և Հորանտայինը գիւրաւ 230 դշ . կ'առնուի այժմ կեն-դինարը : Կաղին ալ գինը գարձեալ վար ինչալով , սետուկը 63—65ի կը ծախուի :

ԱՐՄՏԻՔ տակաւին կը շարունակեն բնտուռիլ , սակայն այս նպատաւոր վի-ճակը բնաւ փոփոխութիւն մը չ'աղդեց գիններուն վրայ , որոնք իրենց նախորդ շաբաթուան արժէքին վրայ կեցած են , բաց 'ի խամայիլեայի կարծր ցորենէն որոյ գրիւն գինը 2 դշ-ի չափ վրայ դրաւ : Այլերին վրայ ալ լաւ գործեր եղան հետեւեալ գներով :

Տեղւոյս 1ն տակը	305—315	դշ . 2 պարկը
» 2րդ »	280—285	» »
» 3րդ »	245—250	» »
Օտեսայ 1ն »	182—188	պարկը
» 2րդ »	175—178	»
» 3րդ »	150—155	»
Դանուր 1ն »	315—325	2 պարկը
» 2րդ »	300—310	» »
» 3րդ »	288—293	» »

Եթէ այս գինները նախորդ շաբ-թուան գնոցը հետ բաղդատուի , կը տեսնուի որ չաբթէ շաբաթ ալիւրը յարգի ըլլալու վրայ կը գտնուի :

ՄԵՏԱՂՆԵՐՈՒՆ վրայ թէպէտ լաւ գործեր կ'ըլլան , սակայն գիններին անկ-ման հակամիտութիւն մ'ունին : Թրիէս-թէի պողպատը 5 դրշ սնտուկը : Անգ-ղիոյ ցպաձև երկաթը կը ծախուի 100—105 դրշ . կենդինարը . թերթ երկաթը 140էն 145 դրշ : Թիթեղին գինն ալ զոյգ-անտուկը 373 դրշէն վեր չ'եղաւ :

ՀԱՆՔԱՆՈՒՄԻ վրայ կարևոր գործ մ'եղած չէ . գիններն ալ նախորդէն մեծ տարբերութիւն մը չ'ունին : Նիւ-քաս թըլ 42—43 չիւ . նաւէն 40—41 : Քարաիֆ նաւէն 42 1/2 չիւ : Լիւրբուլ 38—29 չիւ :

ԲԱՄՊԱԿԻ գիններն վերջին շաբաթուս զգալի բարձրացում մ'ունեցան : Վեր-ջին հնձոց բերքերը շատ կը փնտուրին և ալ աղէկ գնով : Պատրաստ վաճառքը օրէ օր հա՛նելու վրայ է :

Կէյլէ	8էն 8 1/2
Պարկաստան	6 1/2էն 7 1/4
Ատանա	73/4էն 8 1/4
Վրաստան	7էն 7 1/2

ԲՈՒՐԴԵ երկար ատեն հանգարտ ան-գործութիւն մը անցնելէն յետոյ , այսօր վերստին շահագիտութեան առարկա ըլլալ կ'սկսի : Բուժէլիի լուացուածը հօ-խան 14 1/2 դրշի կը բնտուռի , Անա-տուրիւնը 11—12 դրշ . իսկ միւս տեսակ-ներն իրենց սովորական գինը կը պահեն :

ԱՓԻՈՆԻ վրայ ալ կարևոր գործ մ'ե-ղած չ'կայ , տակից զատ հրապարակիս վրայ ալ շատ չ'կայ այս վաճառքէն որոյ նորէն հասնելուն կ'սպասուի : Գինն է 300—310 :

ՄԻՒՍ ալ և այլ վաճառաց գիններն ալ հետեւեալներն են :

ԲԵՆՈ (քարֆիցա) Բարիշ 95—98 տակաւը ՈՐԳԱՆ կարմիր (քըրմըլ) 45—50 հօխան

Խաղեր	45-50	»
Չէթ ֆիոսի	9-10	»
Կոզի (սայեալը)	16-164/2	»
Ճարպիւղ (չէրվիշ)	8-9	»
Քիֆիլիկ Լնկիւրի	35-36	»
Ճէհրի Լնկիւրի	144/2-15	»
Ճէհրի Թօքաթ	13-14	»
Օսլայ (քօլայ) Անգլ.	210-215	սնտ.
Օսլայ Գաղղ.	6 1/2-6 3/4	օխ.
Գլատոր (մաղի) Պարսկ.	8-8 1/2	
Սբարմաշէթ Աւստր.	18-20	

Աճառ. պղպեղ. մորթ չայ. լեղակ (չիվիտ) և լն. գնոյ փոփոխութիւն մը չ'ունին :

Բուժէլիի Արժ.	Ֆր.	100	—
»	»	»	—
Վիէննա 14 ապրիլ			
Բուժէլիի Արժ. հին	»	»	50
»	»	»	60
Քրէտի Օսթրիո-Թիւրք	»	»	50
Սաթրօ-Օթօման Պանք	»	»	—
Աճիօ	»	»	105
Փոխնկգիր Իլնտր եւմ.	»	»	111 75

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑԻ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Լիվրբուլ 14 ապրիլ

Բաժնայի Միտլ. Օրէշան	8 3/8
» ԼաՏօլէրա	5 1/2

Այսօրեայ վաճառք հակ. . . 15,000
Ընթացք հրապարակին անփոփոխ

Լոնտրա 14 ապրիլ

Ափիսն	23—
Մօհէր	35—40
Հոլանտայի շաքար	29 1/4
Մետաք	22
Ճէհրի	5 1/4-3/4
Դրամագլղ	0/0 3 1/4

Նիոլ-Եօրք 14 ապրիլ

Բէթրօլ Կաղ	15 1/2

Լոնտրա 14 ապրիլ

Անգլ. Արժ.	92 7/8
Օսմ.	41 7/8
» Բաց	41 5/8
» Փոխ. 1869ի	50 1/4
» 1871ի	58 անկար.
Պանք Օթօման	13 1/2

Բարիզ 14 ապրիլ

Գաղղ. Արժ. 3 0/0	59 65
»	63 45
»	41 85
» Փոխ. 1869ի	253 75

Ղալաթիա 3 ապրիլ

ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Նախորդ երեկոյին գոցուած	47 1/4
Առաւօտուն բաց	46 2
Ժամը 7 1/2	45 31
բարձր գին	46 11
ցած	46 2

Բուժէլիի Արժ. Ֆր. 101 1/2

Նոր 73

Փոխառ. 3 ի Ֆր. —

Փոխառ. 69ի 251

» 65ի 301

» 63 300

Պօսիէթէ Ժէնէրալ Լ. Մ. 6 38

Քրէտի Օսթրիո-Թիւրք . . . —

Գանձատու 1872ի . . . 69

Պօսիէթէ Օթօման . . . 3 30

Պանք ալ Գօնիթ . . . 4 28

Քրէտի Ժէնէրալ Լ. Ս. 7 30

Թրամպէյ . . . 6 2

Բրբօր . . . 9 բար.

Դրամագլղ . . . 16 0/0

Փոխնկգիր Իլնտր եւմ. 111 3/4

» Բարիզ . . . 22 85

ԸՆԹԱՑԻ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմ. ոսկի 100 դր. Ի հաշ.ով	»
» Գրչ. փր.	»
» Գն. ք. ոսկի	111 5

Գաղղ.	88	—
Բօլ	89	35
Գալպօն արծաթ	17	—
» Թղթադրամ	15	—
Քրէտի	54	20
Ճերմակ մէճիա ասարք	101	35
Հինգնոց	101	10
Մեթալիք	105	10
Ֆրիւնձ	123	—

Ա.Զ.Դ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ի Ղալաթիա

Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատանը մէջ հետեւեալները կը ծախուին :

Խոր հորերու և ջրշղջի համար Ամերիկայի ջրհաններ, գունաւոր երկաթ անկողնարաններ թիկնաթոռներ, դարձող թոռներ, բացող գոցող թոռներ, Անգլիոյ յաղճապակեայ աղիւ սեղանի սպասք, խոհանոցի վառարաններ, գունաւոր և աղիւ դոյլեր ու ոտք լուալու ամաններ, տուշ, կազի կանթեղներ, շքիւնէ, ինքնիրեն տաքող տրուկ, նամակի մամուլներ, տպագրութեան մեքենա, հայելիներ, աղիւ ափսէներ, հոտաւետ աճառներ, պարտէղի նստարաններ, սեղանի համար աղիւ մօմաղօծ կտաւ. ևն. ևն.
Կարի գործիքներ մի քանի օրէն պիտի հասնին :

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա

Ի Լ Ա Ն

Մահմաւաթ Բաշա Պաշնտա Բաշա շքեղար խանըն իւր զաւթընտա քեային 10 վէ 11 Նօմբրօ իլէ միւրադգամ մաղաղասընտա պէհէր սէնէ Բարիզ ֆապրիկասընտա կէթիլթ մէքաէ օլտուղուկիպի պու սէնէ տախի մէվսիմի պուհար իլիւն շէհրլ մէքըիւրին սօն մօտասընտա օլարագ էնվայի Գաղմիլ վէ Չուհա վէ Ֆասօնէ վէ սալըր էլպիսէիք քուսաշար կէթիլթ տիլիլիլ օլտուղունտան մուգատէմա մէքըիւր գուսաշարըն ֆիաթընճա միւշթէրիլէրին խօշնուտ իթտիկի կիպի պու տէֆա օլ վէճէ իլէֆիլուլթ իտէճէկիւտէն մէքըիւր մաղաղայա միւրաճաւթ օլունմասը իլան օլունուր :

ՏԵՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԻԱՆԱՏՈՒ

ՕՐԱՄԷՆ ԻՅՃԱՍԱՐԱՆ

ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԻՅՃԱՍԱՐԱՆ

ԵՌԻՍՈՒՓԵԱՆ ԽԱՆ

ՎԵՐԻ ՅԱՐԿ ԹԻԻ 7

ՓՈՐԱԳՐԱՏՈՒՆ Վ. ԹԵԼԼԱԼԵԱՆ

Կ. Պ Օ Լ Ի Ս

ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ ՊԵՃԱԼԼԱՐ ՍՕԳԱՂԸ ՔԻԻԶԻԻՔ ԵՐԵՅԸ ԽԱՆ ԹԻԻ 2

Փորագրիչ Վ. Թէլլալեան այս անգամ մասնաւոր գործարան մը բացած ըլլալով, պատրաստ է մատակարարել Արգոյ հասարակութեան մարուր և չափաւոր գնով ամեն տեսակ փորագրելիք պիտոյք, ինչպէս են մեղմով կամ առանց մեղմի զանազան ձևերով գրույմներ, հապաղատանց և կազմատանց վերաբերեալ արդիւնք և կալվանօ եղած պղնձէ գրեր, զարդեր և պատկերներ, մասնաւորապէս Շիւնթիլի Գրոյ ամեն տեսակ պատկերներ աճան գնով :
Կը վիճաբիլ նաև ամեն տեսակ առևտրական տոմսակներ և

ՔԱՐԹ ՏԸ ՎԻԶԻԹ

Նաևս մասնաւոր կիլիօշի ամ նընտիր մեքենայի մը սիլոցաւ պատրաստ է վի. մագրատանց և տպագրատանց պէտք եղած ամենին գեղեցիկ և գծուարին հարթ յատակներ կամ գծապատկերներ փորագրելու քարի, չիւլիլի, կարմիր պղնձի շինկոյի և ոսկւոյ կամ արծաթի տ սխտակներու վրայ :